

Entrevista a Marina Rossell, cantant

'Marina'

La cantant Marina Rossell acaba de treure al mercat el vuitè disc de la seva trajectòria musical, titulat *Marina* i editat per PDI. Un viatge d'anada i tornada de la Mediterrània a les Antilles, de les havaneres a la rumba, però, sobretot, una travessia "tendra" mar endins.

"Senzill, net, pulcre, transparent... S'ha de dir que tot el disc és acústic."

J. M. MORALES

Al terrat, hi arribes atret per una vegetació explosiva, obsessivament inevitable. Tractant-se d'ella —dedueixes en acabat— entre tanta clorofil·la viva no podia pas faltar un magnífic exemplar de *Rosmarinus officinalis*. Romaní, vaja. És la primera idea verda de la visita.

Tornes a la sala reculant un parell de metres. Trio una cadireta molt baixa davant el sofà d'ella que, després de desaparèixer a la cuina en torna amb l'últim beuratge del mercat: "Tasta'l, és molt bo; una mena de suc de tomàquet, però té més coses, api..." És la primera idea vermella de la visita.

Abans de pitjar el *record* de l'enregistradora, l'àtic i el gat que té la Marina Rossell a prop de la Sagrada Família escolten la mar per boca d'ella. Després d'introduir la immensitat del blau en una definició mig anarquista d'arxipèlag —"Conjunt d'illes unides per allò que les separa"—, que li encanta —"això és molt maco, posa-ho en algun lloc de l'entrevista"—, parla precisament d'illes. I comença per les nostres: "Recordo la primera vegada que em vaig banyar a mar totalment despullada, va ser a Formentera i jo tenia una vintena d'anys. Allò em va marcar per tota la vida, aquella sensació de llibertat". Aquest punt de no retorn, aquesta osca de sal que quedaria per sempre gravada en el cervell de la cantant, "mira per on, potser ha aflorat inconscientment en el disc".

—¿Per què aquest viatge i per què en aquest sentit: Mediterrània-Antilles?

—Perquè tenia necessitat d'explicar el viatge que ja van fer els nostres avant-passats, aquest viatge d'anada i tornada que explico en la cançó "De què parles, havanera"; perquè a tot el litoral hi ha aquesta influència en la gernació de la vegetació, en les cases colonials, dels anomenats "indians de la costa", i perquè és un retrobament d'aquestes dues mars que, a més, ha estat un viatge molt

“Crec que el to d'aquest disc me'l va donar el Gato Pérez.”

J. M. MORALES

ric culturalment... I també, suposo, per l'intent de fer un treball de fusió de coses, de mestissatge i de tolerància. Un disc que vol que aquests trets hi siguin presents, però el que trobo més interessant d'aquest treball és que quan vaig explicar la idea a l'Agustí Fernández, músic mallorquí, un pianista molt bo i molt dúctil i versàtil alhora..., doncs que ell ha trobat el punt exacte d'aquesta frontera, sense desmesura d'una cosa o altra.

Però el “filtre” de la Marina té altres “fotogrames” de l'adolescència. S'hi veuen orquestres de festa major, que imitaven aquelles altres que van recalcar —“tornar a la cala”— a les nostres costes als anys 30 i que portaven un rosari de sons que ella sentia: *boleros, merengues, cha-cha-cha...* Ara s'hi ha recreat per tal d'apropar-se a aquella atmosfera, “però amb una visió molt personal”.

—“De què parles, havanera”, més que no pas contar tot això, es queixa d'allò que no explica.

—Exacte, en aquesta cançó jo faig la següent pregunta a l'havanera com a gènere musical: “¿On és el perfum, el color, la calor, el xarol, el vaivé de l'Hava-

na?” ¿On és? ¿Com, havanera, no vas cantar-ho, això? Perquè m'he adonat, després de cantar havaneres i d'escoltar-ne encara moltes més, que, a diferència del tango o del bolero, l'havanera és molt complaent, mai no explica històries. I és una música fruit del mestissatge, a final del segle passat, de la influència dels colons catalans i espanyols a l'Havana, i s'hi barreja també la contradansa francesa i, naturalment, també la gota de sang negra que ja era a l'illa... i d'aquí va sorgir la música afro-cubana. Per això, a la cançó “Bahía de La Habana”, dic, i en castellà, en homenatge als cubans: “Cuba, Cuba... Xato Trinidad,/ y tú quemando caña/ pa que ellos bailen, salsa de azúcar,/ pa que se encienda el carbón de ron”. Ells portaren l'havanera i es crema el rom, però, ¿què van deixar? Doncs, això, gent cremant canya.

—Però, ¿no creu que aquest mestissatge de què parla, apareix a Marina més des del punt de vista de la reivindicació racial que no pas musical?

—Sí, és més aviat una metàfora de dues mars que es troben, com una travessia. Però sí que puc dir-te, sense ha-

ver-ho de mirar amb lupa, que aquest mestissatge hi és, per la gent que hi ha participat: Tito Duarte, percussionista cubà que toca en totes les cançons; Ace-lino de Paula, baixista brasiler, etc. No sé, crec que la selecció és correcta.

—Parlant de seleccions, ¿pot explicar-me'n la següent: Gato Pérez, Pau Riba, Jaume Sisa, Milton Nascimento o fins i tot Marina Rossell, lletrista recent?

—Jo ja era conscient que aquest viatge, aquesta travessia... Mira, crec que el to d'aquest disc me'l va donar el Gato Pérez. Jo li vaig dir que volia enregistrar aquestes cançons i em vaig posar a preparar-les i a poc a poc va anar quallant la idea d'anada i tornada. D'altra banda, quan vaig acabar el disc anterior, *El cinema blau*, amb el Joan Bibiloni..., allà hi ha una cançó que es titula “Pirata per un dia”, que ja era una miqueta això. Així, vaig començar a estirar aquell fil, que és una mena d'híbrid, una barreja de *guaguancó*, *samba*, *rumba*, *guaracha*... i vaig començar a ordinar una xarxa amb la idea que fos molt forta i no es trenqués. I he anat ordint, ordint i ordint per tal que tot quedés dins aquest recorregut i que, a

més, la gent no s'hi perdés. La intenció és que totes les cançons estiguessin agermanades entre elles i m'ajudessin a impedir que la brúixola que guia la travessia es destorbés.

I a la Marina, que dissenyava des de bon port una ruta cap a les Antilles, li arribà, entre altres, la inspiració de Pau Riba, que ha compost dues cançons per al disc, "Marronet" i "Mosquit del paradís". A mesura que la música gronxava, lentament, les paraules des del paradís a la foscor, ella descobria, sobretot des del moment en què pren "més interès a explicar el viatge que no pas a escoltar-lo", una mena de joc de mots encreuats per la unió de les aigües. Enllà del misteriós horitzó que sembla haver unit per sempre les deu cançons al revers del compacte:

—Aquest disc és plantejat com un diàleg no tan sols musical, sinó també narratiu: començo dient "De què parles, havanera" i el Gato Pérez ens diu, a la "Rumba de Barcelona", que "la rumba que coneixem no és de la Xina ni del Japó", que la rumba neix al barri barceloní de Gràcia i que és "filla de Cuba i d'un gitanet"; a continuació, jo li responc, a "Una illa és", que una illa és... aquesta illa que tots portem a dins, que és totes dues coses: bé i mal —"la calor, el dolor"—... I el Pau Riba ens torna, amb "Marronet", a la realitat actual: "marro, marro, marronet", els qui vénen d'allà, ara, aquí, marró, canya, òsties... "és un marron emmarronar-se per un color, per una olor, per un sabor..." I així es va fent tot un diàleg en què també hi ha lloc per a la ironia del Sisa, que demana "com es pot fer, amb tanta calor, la guerra de Cuba, (...) indians de la costa del llevant, salsa havanera, sabor tropical...". És el diàleg "que es balança, que es balança", com també diu la cançó "Una illa és". Crec, fins i tot, que tot ha estat una mica cabalístic: a mesura que anava teixint la xarxa tot s'ha anat agermanant encara més per dins: després de fer "De què parles, havanera", on dic "El suro de l'Empordà:/ cada tap tapa les penes/ i les barques d'Altafulla/ bressolaven les misèries", he llegit, en una crònica feta per Antoni Batista a *La Vanguardia*, que el Gato Pérez havia passat el darrer estiu de la seva vida precisament a Altafulla. Em vaig al·lucinar... i així hi ha diverses coses que et fan pensar: "Quin atzar, tot lliga".

—En el teixit de la xarxa de què parla, ¿quin paper ha tingut la mà d'Agustí Fernández?

—Fonamental, perquè el més bonic de

la idea d'aquest disc és que és un equilibri extraordinari, musicalment. És una alegria haver treballat, d'un costat, amb un músic com l'Agustí Fernández, que ja havia arranjat les cançons per al Gato, i d'una altra, amb Rafael Moll, que ha dirigit la producció, i que també havia treballat amb ell. Per això, en les cançons hi ha picades d'ullet: a la "Rumba dels 60", que el Gato començava "Un matí de primavera del que aviat farà setze anys", nosaltres ho hem canviat per "trenta anys", perquè ara en faria trenta que va arribar a Barcelona. I això no és atzar, perquè també per a nosaltres tres en faria trenta que el coneixeríem.

—L'equilibri musical, ¿es fa palès en la senzillesa musical?

—Sí, hi ha una senzillesa molt bona, molt càlida, que t'evoca coses passades i alhora et sona a cosa d'ara, de 92, 93... Senzill, net, pulcre, transparent... S'ha de dir que tot el disc és acústic.

—Hi ha també un canvi en la seva veu.

—Cert. En aquest sentit, també he fugit de complicar-me la vida i he cantat d'una manera molt clara, molt natural.

—Al llarg de la cançó "Una illa és" diu que una illa és una idea roja, verda i groga i ho fa rimar, respectivament, amb idea boja, tendra i sola; llavors, la pregunta és: en Marina, ¿quina d'aquestes idees color pesa més?

—... És una idea tendra, metafòrica, utòpica... i el que sí que m'agradaria que fos, per damunt de tot, és una idea verda.

—¿Com la de la caràtula?

—Exacte. Frederic Amat, l'autor, va entendre perfectament la idea del que jo volia i, fixa't si ho va entendre bé, que em va proposar de canviar el nom del disc. Jo volia que es digués *Travessia*, però ell em va dir: "¿Per què no li poses Marina? Si no ho fas ara, amb aquest disc, ja no ho faràs mai".

—Fa l'efecte que es troba davant l'obra que l'ha deixat més satisfeta de tota la seva trajectòria musical.

—Segurament que sí. Amb aquest disc he quedat contenta, i contenta en el sentit de contenir, d'omplir-me. M'ha deixat plena.

Joan Marí

"Tenia necessitat d'explicar el viatge que ja van fer els nostres avantpassats."

J. M. MORALES